

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת בהר-בחוקותי, תשפ"ה

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 8:02	Minneapolis, MN - 8:26
Brooklyn, NY - 7:55	Miami, FL - 7:45
Chicago, IL - 7:51	Monsey, NY - 7:57
Houston, Texas - 7:54	Montreal, Quebec - 8:09
Johannesburg, S. Africa - 5:07	Passaic, NJ - 7:56
Lakewood/Deal, NJ - 7:54	Toronto, Ontario - 8:26
London, UK - 8:42	Yerushalayim - 6:58
Los Angeles, CA - 7:35	Zurich, Switzerland - 8:47

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בענייני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

מצוה לקנות מיהודי

וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך. ע' רש"י
בשם התו"כ דוקא מישראל. ופסק כן הח"ח באהבת חסד
פ"ה ה', והביא כן משו"ת הרמ"א סי' י'.

וע' אהבת חסד פ"ה סעיף ז' דאפילו הגוי מוכר בזול מעט
או קונה ממנו ביוקר מעט מ"מ חייב לקנות או למכור
לישראל. והביא מקורו בשו"ת רמ"א סי' י' והביא הרמ"א
מב"מ ע"א וע"א דמוטב להלוות לישראל בחנם מלהלוות
לכנעני ברבית.

ובנתיב החסד כתב שם דיש לדחות ראיית הרמ"א דשאני
התם בגר תושב שהוא עני הצריכה תורה להפסיד כדי
להחיותו. וכונתו כיון שאמרו בגמ' סברא הוא כיון דגר
תושב אתה מצווה להחיותו אלמא דאיירי בעני וזוה
איירי קרא דכתיב לגר אשר בשעריך תתננה. (ובנתיב
החסד שם כתב דעכ"פ הראיה השלישית שכתב הרמ"א
הוא ראייה חזקה שכתב דכיון דסברא הוא להקדים נתינה
דגר למכירה דנכרי א"כ מאי קמ"ל קרא כאן או קנה מיד
עמיתך להקדים ישראל לגוי, אלא ע"כ קמ"ל קרא אפילו
אם הישראל מוזיל קצת).

וע' חולין ק"ד ע"ב לר"מ או להקדים נתינה דגר למכירה
דנכרי וע' תוס' סוד"ה עד וז"ל דדוקא נבלה בא"י שאין
עכו"ם מצויין שם ואם בא למכרה לעכו"ם צריך ליתנה
בדמים מועטים נתינת גר קודמת אבל פשיטא שאם יש
חפץ לאדם למכור קודם ימכרנו לעכו"ם ממה שיתננו
אפילו לישראל חבירו עכ"ל. ושיעור מעט זה שכתבו תוס'
לא נתבאר. ולכא' יש ללמוד מרבית דאמרו דמוטב להלוות
בחנם מלהלוות לכנעני ברבית, ולפי תוס' לכא' חזינו
דשיעור רבית הוא בכלל שיעור מועט. (ויש לדון באיזה
שיעור רבית אמרו).

וע' מנח"י ח"ג קכ"ט דס"ל דתולה על ששית לפי תוס'
ע"ז ולא כרמ"א בתשובה שהחמיר אפילו הפסד מרובה.
וע' שבה"ל ח"ר ר"ע שהק' על הרמ"א דאין חייב למכור
לישראל בפחות.

וע' מהר"ם שיק חו"מ ל"א אם שניהם מוכרים בשוה רק
להגיע ליהודי יותר טרחה.

הערות ותגובות בלשה"ק א באנגלית יתקבלו
בציון במייל bishvilleihalacha@themir.org

אנשי 'אשר יצר'

סיפר הגאון הרב לייב גורביץ זצ"ל (ראש
ישיבת גייטסהד) שבזמן שלמד בישיבת
מיר אירע פעם שאחד מן המשכילים
פרסם דברי בוז וגנאי על בני התורה
וקראם "אנשי אשר 'אשר יצר' כמה
פעמים ביום.

נעשה רעש גדול בעולם התורה על
ביזויים של תלמידי חכמים בתואר
מאוס שכזה.

באותו זמן, נכנס מרן המשגיח הגאון הרב
ירוחם ליוואוויץ זצלה"ה לבית המדרש
והשמיע שיחה ארוכה על ברכת "אשר
יצר", ובכושר התיאור המופלא שלו
תיאר בהרחבה את הסכנה הנוראה
האורבת לאדם כאשר הוא עושה צרכיו,
ועל הפלא הגדול שנעשה בכל איברי
הפנימיים, ועד כמה הוא תלוי אז כל
כולו ברחמי שמים, שלא יפתח הסתום
ושלא יסתם הפתוח [ועיי' בפירוש עיון
תפילה לבעל 'הכתב והקבלה' בסידור

'דרך החיים' שם תיאר תיאור מפורט
אשר ממנו ניווכח לראות כמה גדולים
מעשי הי"ת.]

הוסיף מרן המשגיח זצ"ל ואמר: כאשר
אדם נוסע מביתו למרחקים, אפילו אם
יש רק קצת סכנת

דרכים, כבר מצפים בביתו בכליון עיניים
ובציפיה לשמוע ממנו שהגיע למחוז
חפצו בשלום, ואילו הכיר האדם וידע
באיזו סכנה הוא מוטל כל פעם שנכנס
לעשות צרכיו, אז בכל פעם שיוצא משם
היה שולח מברק לבני ביתו "יצאתי
בשלום!"

הרים מרן המשגיח את קולו והכריז
בהתרגשות: "קראו אותנו אנשי אשר
יצר, הלוואי שהיינו ראויים לתואר זה!"

מתנת חיים
(מועדים עמי' רלז)

וכי תאמרו מה נאכל בשנת השביעית וכו', וצוית את ברכתי לכם שנה השישית וכו' (כה, כ-כא)

ישנם כאלו שחושבים שהם בכלל 'בעלי בטחון', בעוד שבטחונם בהקב"ה אינו ניצב
על האמונה הפשוטה, וממילא אין זה בטחון אמיתי.

עלינו לדעת שעל מנת שהאדם יוכל להרגיש את האמונה הפשוטה, אינו צריך
להתאמץ רבות, עליו רק לפקוח את עיניו ולהתבונן בבריאה המופלאה שסביבו, על
העצים והפרחים, על בעלי חיים המהלכים, ובעיקר - על האדם. אם ייטיב להתבונן,
הוא יראה את כל הבריאה כולה צועקת נפלאות הבורא, ואז יתמלא לבו באמונה
פשוטה ומוחשית.

אומרים אנו בתפילת שמונה עשרה: "ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת,
ושים חלקנו עמהם לעולם, ולא נבוש כי בך בטחנו", משמעות הדברים היא, שיש
כאלו 'הבוטחים באמת' ויש כאלו 'שאינם בוטחים באמת' אף שהם עדיין בכלל בעלי
מידת הבטחון. ויש להבין, הלא אדם שבוטח בהקב"ה רק מהשפה ולחוץ, אינו בכלל
בעלי מידת הבטחון אלא בכלל דוברי שקר, ומי הם אלו ש'אינם בוטחים באמת'.

אלא הביאור הוא, כי 'הבוטחים באמת' הם אלו הבוטחים בהקב"ה מתוך אמונה
פשוטה ומוחשית, בטחונם הוא בר קיימא ואיננו מתערער מתהפוכות הימים, והרי
הוא נחשב לבטחון אמיתי. אולם אלו הבוטחים בהקב"ה מתוך הבנה והכרה שכלית
בלבד ולא מתוך אמונה פנימית ופשוטה, הם אלו ש'אינם בוטחים באמת'. שכן
בטחונם איננו בר קיימא, שהרי אם מחר יעמדו בפני הנסיון, כבר ימצא היצר את
דרכיו איך להפוך את חכמתם העמוקה..

ועל זה אנו מתפללים להקב"ה, שישים את חלקנו עם אלו הבוטחים בו באמת ובתמים
על ידי אמונה פשוטה ומוחשית, ומוסיפים ומבקשים "ושים חלקנו עמהם לעולם",
שהרי בטחון כזה הוא בר קיימא ולעולמי עולמים.

מרן ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה

תורה - חיזוק במעלת התורה

תורה - חיזוק במעלת התורה

אנו עומדים בימים שבין פסח לעצרת והם ימי הכנה לקבלת התורה, ימי עלייה ברוחניות, מיום ליום צריך לעלות עוד דרגה ועוד עליה עד שמגיעים ליום המיוחל, יום הנכסף.

ראשית כל צריך להתבונן במעלת הימים הגדולים הללו, בחשיבותם ובתכלית דרכי ההכנה ועצות להיות ראויים לקבלת התורה, ומלבד מה שאנו זקוקים להכנה לקבלת התורה הרי צריך להתבונן במעלת התורה ובן התורה, וכמה שנדע יותר ויותר את המעלה הגדולה הזו, כך נחפש יותר להגיע לדרגה זו, ואמנם הדברים ידועים אבל נחדדם, כי לפעמים מרוב הרגל אנחנו יכולים לשכוח גם דברים פשוטים אלו, וכבן מלך ששוכח מרוב שגרת החיים שהוא בן מלך.

נתחיל במשל שהמשיל הח"ח על אדם שהלך לחייט כדי לקנות בגד יפה, בהגיעו הוא מבקש מהחייט בגד שיתאים למידותיו וכן שיהיה טוב ויפה, החייט מצידו מהלל ומשבח את טיב הבגד וכן כמה שזה תואם אותו וכו', ואכן החייט מבין היטיב בבגדים, אולם זה הקונה אינו בטוח שהחייט רוצה דווקא את טובתו, משום כך הוא הולך לאביו שיעץ לו אם הבגד תואם אותו, והנה אביו ממליץ לו לקנות, אבל עדיין מי אמר שהאבא מבין בטיב הבגד, יתכן שרק רואה שזה לבוש עליו היטיב, והענין הוא שהחייט מבין בסחורה אבל אין הכרח שרוצה בטובתו ואביו שרוצה בטובתו אין הכרח שמבין בסחורה, אולם אם האבא הוא חייט גדול שמבין בבגדים אזי זה ממש מפליא, היות שהוא יודע בטיב הבגד וכן רוצה בטובת בנו.

אומר החפץ חיים, הקב"ה יוצר הכל הוא ברא את העולם, אבינו שבשמים אומר עלינו בני בכורי ישראל, מי עוד רוצה בטובתנו ומבין בטובתנו כהקב"ה, והוא מבקש כי לקח טוב נתתי לכם תורתנו אל תעזבו (משלי ד, ב).

חובת ההתבוננות לצאת משגרת החיים

הדבר הראשון שאדם צריך להתבונן הוא לא לחיות בשגרת החיים, לחשוב מה אני עושה, ומה התפקיד שלי בעולם, וכדברי הרמח"ל: הלא האדם רוב שנות ימיו עומד לחשוב חשבונות עסקיו, עסקי חיי שעה, ולמה לא ישים אל לבבו אפילו שעה אחת גם לזאת לחשוב מחשבת ממש, מה הוא, ולמה בא לעולם, או מה מבקש ממנו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומה יהיה סוף כל עניניו, זאת היא התרופה היותר גדולה וחזקה שתוכל להמציא נגד היצר, והיא קלה ופעולתה גדולה, ופריה רב שיעמוד האדם בכל יום לפחות שעה אחת פנוי משאר כל המחשבות לחשוב רק על הענין הזה שאמרת. (דרך עץ חיים יג).

אדם ביקר ולא יבין נחשב כבהמות ידמו (תהילים מט, כא), בהמה לא עושה חשבון מה תפקידה בעולם, אבל האדם מחוייב לערוך חשבון מה תפקידו בעולם, ומעבר לזה כמה הוא עומד בתפקידו.

והדבר הראשון שעלינו להתבונן הר"ז באהבת ויראת ה', ועל ידי התבוננות בבריאה עצמה אפשר להגיע לזה, ובמשנ"ב הביא את דברי החרדים על אהבת ויראת ה': אמרינן בגמרא כל הקורא ק"ש בלי תפלין הרי הוא כאלו מעיד עדות שקר בעצמו ח"ו ופירשו בתוספות לפי שאומר וקשרתם לאות וגו' ואין קושר ואף שבדיעבד יצא ידי ק"ש מ"מ יש לו עבירה מצד אחר שמראה על עצמו שאין רוצה לקיים רצון הש"י וזהו עדות שקר שמעיד על עצמו וכו' וכתב

בספר חרדים דמזה נלמד כשאומר ואהבת את ה' יראה להכניס אהבת הש"י בלבו שלא יהיה כדובר שקר ח"ו (כה, ד).

ובשמייה"ל כ' הח"ח בענין אהבת ה' וז"ל: וטוב שיראה להתבונן בזה אחר התפילה קודם שיכס לביתו לאכול דומיא דשאר מצוות המוטלות על האדם כמו תפילין או לולב ומיניו בסוכות דאינו אוכל קודם שיקיימן (שמייה"ל חותם הספר ח"ב פ"ב).

כדי להגיע לאהבת ה' מצאנו שני דרכים בדברי הרמב"ם, במק"א כתב: המצווה השלישית היא שציונו לאהבו יתעלה וזה שנתבונן ונשכיל מצוותיו ופעולותיו עד שנשיגהו ונתענג בהשגתו תכלית התענוג וכו'. ולשון ספרי לפי שנאמר ואהבת את ה' אלוקיך, איני יודע כיצד אוהב את המקום, תלמוד לומר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך, שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם, הנה בארנו לך שבהתבוננות תעלה בידך ההשגה ותגיע ההנאה ותבוא האהבה בהכרח (ספה"מ ג). כלומר שע"י שאתה עמל בתורה אתה מכיר באהבת ה', ובמקום אחר כתב הרמב"ם: והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול, וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות. (יסוה"ת ב, ב).

ולכא' היה נראה שאלו שני דרכים להתבוננות באהבת ה' ע"י התורה וע"י הבריאה, אולם נראה לומר שהכוונה בהתבוננות בתורה היא עצם הבריאה של התורה ומלבד מה שע"י קדושת התורה אפשר ג"כ להגיע לאהבת התורה אולם כדברי הרמב"ם שכ' שנתבונן ונשכיל מצוותיו ופעולותיו' כלומר כאותה התפעלות מעצם הבריאה כך יש להתפעל מהתורה הק' ועי"ז להגיע לאהבת ה'.

(וכדי להתבונן ביופי הבריאה כדאי לעיין בשער הבחינה וכן בדברי החזו"א באמונה וביטחון שעוסקים ביופי הבריאה).

ואחר שמתבוננים ומגיעים להכרה ביופי וברחמים שבבריאה, (הרי) אנו אומרים, המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים, כלומר שבעת זריחת השמש היא מאירה לאט לאט כדי שלא יהיה קשה לעיניים (זה רחמים), שוב עלינו להתבונן מהי הסיבה שהקב"ה ברא כזה עולם יפה.

אין טוב אלא תורה

והנה ידועים דברי הרמח"ל: כי הקל ית"ש הוא תכלית הטוב ודאי. ואמנם, מדרך הטוב הוא להטיב, וזה הוא מה שרצה ית"ש לברוא נבראים כדי שיוכל להטיב להם, כי אם אין מקבל הטוב אין הטבה (דע"ת יח). ואין טוב אלא תורה ורק ע"י לימוד התורה נוכל לקבל את ההטבה, ואין לשער את השפע של ההטבה מאתו ית", ואם אנו מרגישים שחסרה לנו ההטבה הר"ז מפני שהטאים גורמים לכך.

נחום איש גמזו היה אומר, גם זו לטובה, והנה אם הכל היה טוב לא היה צריך לומר זאת, אלא ביאור הענין שאנו מאמינים שגם מה שנדמה כרע הוא גם לטובה, וכדברי הרמח"ל במק"א: ואמנם ידענו באמת שאין חפצו של הקב"ה אלא להטיב, והנה הוא אוהב את בראיו כאב האהב את בנו, אלא שמטעם האהבה עצמה ראוי שייסר האב את בנו להטיבו באחריתו, וכענין שנאמר כי כאשר

אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין

והנה הגמ' בשבת אומרת: אמר חזקיה מאי דכתיב משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה אם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה כד"ל דאמר ר"ל מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי, ה' יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו (שבת פח א).

אין לנו השגה בזה, אבל הבריאה עמדה בפחד מה יהיה אם בני לא יקבלו את התורה, שאז לא יהיה קיום לעולם, והבריאה הרי רוצה קיום ומשום שהבריאה היא כבוד שמים, ומצאנו בכ"מ את הרצון הזה של הבריאה שיהיה לה קיום, וכגון במעשה של רבי פנחס בן יאיר: הוה קאזיל לפדיון שבויין פגע ביה בגינאי נהרא, אמר ליה גינאי חלוק לי מימך ואעבור בך, אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה אני ודאי עושה, אמר ליה אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם חלק ליה (חולין ז, א), ואנו רואים שהנהר פחד מזה שלא יהיה לו יותר קיום, וכן בגמ' בע"ז (יז, א) בההיא דרבי דאלעזר בן דורדיא שביקש רחמים משמים וארץ ומהרים וגבהות וכולם ענו לו עד שאנו מבקשים עליך, נבקש על עצמנו.

ונתאר לעצמנו את הרי ירושלים הגבוהים או הרי הגליל שהם הרים גדולים וגבוהים במיוחד, ורק נחשוב שכל הזמן הם עסוקים בכך שהם רוצים קיום והם היו במתח אם בני"י יקבלו את התורה או לא, וכשענו ישראל נעשה ונשמע, שקטה, נהיה מצב של שמחה, ההרים והגבהות יפצחו לפניכם רינה, וזה נמשך גם היום שכל הקיום לעולם הוא בזכות התורה.

ועל בן תורה לדעת שזה תפקיד גדול שיש לו, שככל שילמד יותר הוא מביא ברכה לעצמו ולעולם כולו, ולעת"ל הכל התבאר היטיב, ועצם לימוד התורה הוא התכלית, אם שואלים משהו מה אתה עושה, הוא צריך לענות אני מביא חיים לעולם, ולפום צערא אגרא, הבנייה היא יותר חזקה כשיותר קשה ללמוד.

וזו עבודה גדולה והתבוננות עצומה לדעת מה תפקידנו, הייתה לי הרגשה שאפשר להמשיל משל לילד קטן שמתעורר בלילה ובוכה, והוא לא יכול לומר על מה הוא בוכה, אבל האמת שהוא רוצה לשותות, והאם יעלה על הדעת שבגלל שאינו מבקש ההורים לא יתנו לו, כך הם כל החילוניים, הם לא יכולים לצעוק אבל בתוך תוכם הצעקה שלהם היא, תלמדו עוד ועוד, כי זה מוסיף לנו חיים.

ונסיים, אחר שנדע מעלה זו, נצטרך להוסיף עוד ועוד בלימוד התורה, ר"מ אומר כל הלומד תורה לשמה זוכה וכו' נקרא רע אהוב משמח את המקום והלוואי שאדם יזכה שאחר מאה ועשרים יהיה כתוב לו על המצבה משמח את המקום, (רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל היה בקבר של משהו והיה כתוב שם הרבה תארים והוא אמר הרי זה עולם האמת, ולא היה צריך להוסיף מילה אחת, הרי שם אין חכמות וזה בושה גדולה), יש דרגות בלימוד לשמה אבל אם לומדים לשמה זה משמח את המקום, ומסביר המדרש שמואל שהיות והקב"ה ברא את העולם להיטיב והכל זה ע"י התורה אז מי שלומד תורה הוא משמח את הקב"ה שעי"ז הוא יכול לעשות טוב בעולם, וממילא הוא גם משמח את הבריות.

אשרנו מה טוב חלקנו שאנו יכולים להיות האחראים והמצילים של הדור, ולעשות נחת רוח לבורא ע"י עמל ויגיעה, והבא ליטהר מסייעים אותו והקב"ה יעזור שנוכל ללמוד מתוך חשק ושמחה ושתמיד נוכל לעשות נחת רוח להקב"ה.

ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך. ונמצא שהמשפט והדין עצמו ממקור האהבה הוא נובע, ואין מוסרו של הקב"ה מכת אויב ומתנקה אלא מוסר אב הרוצה בטובת בנו. (ד"ה ח"ב פ"ח).

הקב"ה רוצה שהטוב יהיה בגלוי אבל זה תלוי בנו, והטוב הוא רק ע"י עסק התורה, כי לקח טוב נתתי לכם, טוב הוא ע"י עמל ויגיעת התורה, קיום המצוות ועבודת המידות, ולמעשה העולם הבא הוא כולו טוב, אבל אנו מבקשים שגם בעולם הזה יהיה טוב כדי שנוכל לעבוד ולהגיע לעולם הבא.

וכבר מצאנו בכמה מקומות שהחטאים גרמו לסילוק הטוב, אצל אדם הראשון נאמר בחז"ל: אדם הראשון מיסב בגן עדן היה והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומסננין לו יין. (סנהדרין נט ב), ולאחר החטא הפסיד כ"ז, וכן מצאנו בגמ': העיד ר' יהושע מיום שחרב בהימ"ק אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות ר' יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות (סוטה מח, א). ובכתובות: רבי חלבו ור' עזריא ור' יוסי בר חנינא איקלעו להווא אתרא אייתו קמיהו אפרסקא דהוה כאילפס כפר הינו, ואילפס כפר הינו כמה הו' ה' סאין אכלו שליש והפקירו שליש ונתנו לפני בהמתן שליש לשנה איקלע ר' אלעזר להתם ואייתו לקמיה נקטו בידיה ואמר ארץ פרי למלחה מרעת יושבי בה. (קיב, א).

העיר לי חכ"א שרש"י עה"פ בבראשית, טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה וכו' (לא, לט) כתב: לשון קולע באבן אל השערה ולא יחטיא, אני ובני שלמה חטאים, חסרים אנכי אחסרנה אם חסרה, חסרה לי, וכו', ואנו לומדים מכאן שמשמעות המילה חטא היא חסרון, כלומר שהחטא מחסר בבריאה, וייסורים הם לטובה כדי לכפר על החטא ובכך להשלים את החיסרון.

אם בחוקותי תלכו וכו' ונתתי גשמכם בעתם, אומר רש"י אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה, כלומר שע"י עמל התורה זוכים לגשמים בעתם, וחלילה אם חסר בעמל התורה יבואו הקללות, והתכלית הוא עבור ישראל שיעסקו בתורה, וכל האומות זוכות בזכות ישראל, וכדברי הגמ' בהחליל שהגויים לא יודעים כמה שהם הפסידו מחורבן הבית.

אדם צריך לדעת מהו התכלית, וכשאדם לומד הוא מביא ברכה וישועה לעולם, ויש אחריות גדולה על כל בן תורה שהוא יידע שמביא טובה וברכה לעולם.

ובדברים אלו ניתן לבאר את דברי הגמ' בסנהדרין: אפיקורוס כגון מאן אמר רב יוסף כגון הני דאמרי מאי אהנו לן רבנן לדידהו קרו לדידהו תנו (צט, ב). - הוא לא מבקש לסגור את הישיבות אלא אומר מאי אהנו ליה רבנן ואינו מבין שכל זכות הקיום היא מתורתם, והגמ' שם מוסיפה שלא זו בלבד אלא הוא מגלה פנים בתורה: דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שיתי אמר רב נחמן בר יצחק מהכא נמי שמע מינה שנאמר ונשאתי לכל המקום בעבורם (שם).

ומעניין שבד"כ בפסוקים שיש פשט ודרש מביא רש"י את הפשט ואח"כ דרש, אולם בפסוק בראשית ברא הביא רש"י: אין המקרא הזה אומר אלא דורשני כמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה א ו) בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו (משלי ח כב), ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו (ירמיה ג ג), ואם באת לפרש כפשטו וכו'. פסוק זה צועק שידרשו אותו שכל הבריאה היא בשביל ישראל והתורה.

וממילא מי שלומד תורה הרי הוא מקיים את תכלית הבריאה, ואם לא הוא מבטל את התכלית, ודבר זה הוא אחריות גדולה וגם זכות עצומה.

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

How the Guf Becomes a Mishkan

Harav Hagaon Meir Wahrsager Shlita

The parshah begins: **אם בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ** and **וְעָשִׂיתֶם אֹתָם**, and Rashi famously explains that **אם בְּחֻקֵי תִלְכוּ**, walking in the chukim, means **שתהיו עמלים בתורה**, exerting ourselves in Torah learning. If you do that, and keep the mitzvos, then the Torah promises many berachos – you will have rain at the proper time, the land will give forth its produce, and so on.

Among the brachos listed, one stands out: **וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי** **וְלֹא תִגְעַל בְּאֶתְכֶם** – “I will place My Mishkan among you, and My soul will not reject you.” Rashi explains that “My Mishkan” refers to the Beis Hamikdash. The Torah is telling us that Hashem’s Mishkan will be within us – **וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם**. Then the passuk adds, **וְלֹא תִגְעַל בְּנַפְשִׁי**, **אֵתְכֶם**, which Rashi explains to mean: **אֵין רוּחִי קִצָּה בְּכֶם**, My spirit will not be disgusted by you. Rashi compares this to **hagalas keilim**, where we remove the forbidden flavor through boiling. The term **געילה** implies rejection, spitting something out, and the promise of **וְלֹא תִגְעַל** is that when the Shechinah is residing among Klal Yisrael, Hakadosh Baruch Hu will not reject or expel them; there will be a union between Hakadosh Baruch Hu and His people.

The Ramban cites Rashi’s explanation, but raises a difficulty: What is the chiddush of this passuk? If we are fulfilling **ratzon Hashem**, and are **ameilim baTorah** and keeping mitzvos, why would we even think Hashem would reject us? This isn’t like the **tochachah** later in the parshah, where Klal Yisrael are sinning and we need reassurance that Hashem won’t abandon us. Here, we’re in a state of doing Hashem’s will! So what is this added **brachah** – **וְלֹא תִגְעַל בְּנַפְשִׁי אֵתְכֶם**?

The Alshich Hakadosh answers this question with a beautiful explanation of Rashi’s words. He says this promise is not just about Hashem not rejecting us due to **aveiros**. Rather, it’s a deeper promise: that Klal Yisrael will reach a **madreigah** greater than what they had at **Maamad Har Sinai**. Chazal tell us (Shabbos 88b) that at Mattan Torah, when Hashem said **Anochi and Lo yihyeh lecha**, the experience of hearing **dvar Hashem** – which is a form of **hashra’as haShechinah** – caused Klal Yisrael’s **neshamos** to fly out of them: **פָּרְחָה נִשְׁמָתָם**. The **dvar Hashem** clashed with the **guf**, so they died, and Hashem had to perform a sort of **techiyas hameisim** for them to continue receiving the Torah.

Says the Alshich, that is precisely the promise of **וְלֹא תִגְעַל** **וְנַפְשִׁי אֵתְכֶם**. Through **ameilus baTorah**, Klal Yisrael can reach a higher **madreigah** than they had at **Mattan Torah**. They will be able to live in harmony with **Hakadosh Baruch Hu**, without Him rejecting them, because **kedushah** will spread even into their bodies so that they themselves become a vehicle for **hashra’as haShechinah**.

This insight is especially relevant as we approach **Shavuos**. At the time of **Mattan Torah**, when **Hakadosh Baruch Hu** came to give the Torah, there was a clash between the bodies of **Klal Yisrael** and the Torah, which is entirely **ruchniyus**. Even though **Klal Yisrael** are **kadosh**, the pure state of a human body is totally incompatible and incongruent with the Torah, which is compatible with the **neshamah**. The **guf**, by nature, is lazy and craves physical pleasures, in addition to demanding to have its needs met. It doesn’t want to get up for **minyan** on time, doesn’t want to push itself to learn, and doesn’t want to do mitzvos with **zerizus**. While the **guf** seeks instant gratification, the Torah demands discipline, selflessness, focus on **ratzon Hashem**, and performance of **chessed** for other people. This is the ultimate clash – the Torah doesn’t fit well with the **guf**. That’s why their **neshamos** flew out.

The Alshich is saying something incredible: At **Mattan Torah**, **Klal Yisrael** had not yet been **ameil baTorah**. They had worked on the **48 kinyanei Torah**, but they did not have the merit of constant toil. So the Torah was at odds with the **guf** and therefore their souls departed. But the passuk **וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל בְּנַפְשִׁי אֵתְכֶם** is promising that if we are **amel baTorah**, our **guf** will no longer be in conflict with Torah, but will be an active partner. Instead of being a fractious spectator, our bodies will become refined and **Torah’dik** – representing a higher level than that of **Mattan Torah**!

Becoming a Container: The Secret of Ameilus

This is the special **havtachah** of **וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל בְּנַפְשִׁי אֵתְכֶם** – that if a person is **ameil baTorah**, he is promised the ability to reach a **madreigah** where there is **shalom** between his **guf** and the **Shechinah**. That’s the result and byproduct of **ameilus baTorah**.

Anyone who learns Torah and sincerely tries to be **mekabel** the Torah faces this challenge posed by the

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

friction between the guf and the Torah. We often look at a tzaddik and think: "He is naturally a walking sefer Torah! Look how eidel he is. He's not pulled by the same distractions, the same taavos. He's able to sit in the beis midrash day after day, hour after hour. He davens with real kavanah, his middos are refined—nothing seems to pull him in the wrong direction." And we think, "If only my system worked like that, things would be so different for me!"

It frequently happens that a bachur or a yungerman, someone who genuinely accepts the ol Torah, feels this constant internal friction. He's trying, but his body, his nature, his middos, his taavos — they keep pulling him away from limud and kiyum haTorah. And the truth is — he's not wrong. Naturally, there is a clash. The guf and Torah don't naturally align. So what's the eitzah? Is he doomed to a lifelong battle, always pushing against the same resistance?

The answer is that there is this special havtachah accessed through ameilus baTorah. The toil itself influences the body and it makes the body compatible for housing the Torah.

The Gemara (Sanhedrin 99b) discusses the concept that man was created for toil — אדם לעמל יולד — and cites Rava's teaching that all bodies are created to be דרופתקי for Torah. What is דרופתקי? Rashi explains, in his second pshat, that דרופתקי is like a nartik — a case that holds something. A person can either be a case for physical things, like money, or he can become a container for the Torah, through being ameil baTorah.

The Gemara here is teaching us that ameilus baTorah has the power to transform the guf into a container for the Torah. The Torah is fundamentally spiritual, elevated, and removed from physicality—so how can the guf ever be aligned with such a lofty system? Is it enough to just hear Torah? Is it enough to simply do mitzvos? No. It requires ameilus baTorah.

Naaseh V'nishma — Even Before You're Ready

What is the concept of ameilus? It means that a person stretches himself beyond his comfort zone in order to learn Torah. Maybe it's hot, maybe his body is tired, or his mind is interested in other things. But he pushes himself. He extends his focus, his concentration. He works hard to understand a difficult Maharsha, to chazer again and again—even when it's not immediately interesting. The body is toiling, extending itself for the Torah. That's

ameilus baTorah. And what happens in that process? The kedushah of Torah enters the body. The physical self, which until now was foreign to Torah ideas, starts to become more Torah'dik. The body itself changes. It doesn't just carry the Torah — it becomes a fitting vessel.

Each year, on Shavuos, we are meant to have our own Kabbalas HaTorah. But we are faced with a dilemma: Should I jump and take on the Torah if I'm not ready? Maybe I should evaluate first, to see if I'm fully compatible? That was the argument of the Tzeduki who said to Rava: "Why accept before knowing? Check it out first! Make sure it fits!"

But kabbalas haTorah is not about evaluating compatibility or knowing how every detail will work out. It's about saying naaseh v'nishma. It means committing even if you're not a hundred percent sure how it's going to work out. A person might not feel that he has the zitzfleish to sit and learn for hours, or that he can fully guard his tongue from lashon hara, or that he has the discipline to keep every detail of hilchos Shabbos down to the smallest se'if katan in the Mishnah Berurah. So how can he take it all on?

The answer lies in ameilus baTorah. When a person not only learns Torah but toils in it — when he immerses his mind and heart in the effort, in the struggle, in the esek haTorah — he is given a havtachah: וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֶתְכֶם. Over time, with continued ameilus, he will begin to see a transformation. His body, his nature, his entire system will start to align with Torah. His middos become more attuned to the values of Torah, and he becomes a fitting vessel to house the Torah.

And with that comes all the berachah, all the siyata d'Shmaya: וְנִתְתִּי מְשַׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם. May we all enjoy the fruits of this berachah that results from ameilus baTorah and be zocheh to this promise of וְלֹא תִגְעַל נַפְשֵׁי אֶתְכֶם, as we become a makom for hashraas haShechinah.

Gut Shabbos.

This week's Bishvilei Haparsha

is sponsored l'iluy nishmas

Yosef Tzvi ben Gershon Henoch

Sponsored by Rabbi Dovid Gross and family